

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 22 lipca 2026 r.
znak sprawy: BM.wds.071.74.2026

Pani
Anna Grygierek
Przewodnicząca
XL Zgromadzenia Ogólnopolskiego
Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: stanowiska XL Zgromadzenia Ogólnopolskiego Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie polityki rozwoju państwa wobec obszarów wiejskich, projektowanych modeli zarządzania rozwojem oraz konieczności zapewnienia trwałych instrumentów finansowych dla wsi wysłanego 1 lipca 2026 r. [biuro@zgwrp.pl]

Szanowna Pani Przewodnicząca,

w odpowiedzi na ww. stanowisko, poniżej przedstawiam informacje będące w kompetencjach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW).

🚦 Utworzenie trwałego, wieloletniego krajowego instrumentu finansowego dedykowanego rozwojowi infrastrukturalnemu obszarów wiejskich, obejmującego w szczególności inwestycje wodno-kanalizacyjne, transport lokalny, infrastrukturę społeczną, energetyczną, cyfrową i mieszkaniową.

Na wstępie należy zaznaczyć, że rozwój infrastruktury cyfrowej na terenie Polski, w tym na obszarach wiejskich, należy do właściwości Ministra Cyfryzacji. W celu zapewnienia wszystkim mieszkańcom Polski możliwości przyłączenia do telekomunikacyjnej sieci szerokopasmowej, w perspektywie finansowej 2021-2027 realizowane są projekty z dwóch źródeł finansowania: Programu Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027 (FERC) oraz z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Ponadto informuję, że przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 9 czerwca 2026 r. Strategia Cyfryzacji Państwa zakłada, że do 2030 r. 100% gospodarstw domowych znajdzie się w zasięgu światłowodu i sieci 5G oraz 100% kluczowych usług publicznych będzie dostępnych w pełni cyfrowo.

W Ministerstwie Cyfryzacji trwają zaawansowane prace nad Narodowym Planem Szerokopasmowym, którego głównym celem jest zapewnienie wszystkim gospodarstwom domowym w Polsce dostępu do szybkiego internetu stacjonarnego do 2030 r. Resort cyfryzacji stara się także o zabezpieczenie funduszy unijnych na te inwestycje w latach 2028-2034.

Aktualnie trwają również prace nad instrumentami wsparcia dla projektowanej perspektywy finansowej na lata 2028-2034, w ramach Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR). Za koordynację przygotowań PPKR 2028-2034 odpowiedzialne jest Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, natomiast prace przebiegają z szerokim udziałem resortów. W ramach tych prac MRiRW zabiega m.in. o zapewnienie finansowania dla inwestycji w infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną na obszarach wiejskich.

Zagwarantowanie wyodrębnionych środków na rozwój obszarów wiejskich w krajowych i regionalnych mechanizmach programowania po roku 2027, niezależnie od środków Wspólnej Polityki Rolnej.

Aktywnie zabiegamy o uwzględnienie perspektywy wiejskiej w krajowej polityce rozwoju. Skutecznie dążyliśmy do uwzględnienia potrzeb rozwojowych obszarów wiejskich w projekcie Strategii Rozwoju Polski do 2035 r. oraz aktywnie zabiegamy o uwzględnienie tych potrzeb w projektowanym obecnie Planie Partnerstwa Krajowego i Regionalnego, który będzie określał sposób wykorzystania m.in. środków polityki spójności na rozwój obszarów wiejskich. Dostrzegamy również potrzebę ukierunkowania wsparcia krajowego na inwestycje realizowane na obszarach wiejskich, w tym te realizowane przez gminy i powiaty.

W celach i działaniach obowiązującej „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”¹ oraz w Komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego (PE), Rady Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE - W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.”² uwzględniona została rola obszarów wiejskich, które pełnią fundamentalne funkcje dla bezpieczeństwa żywnościowego, stabilności osadniczej, ochrony zasobów środowiskowych, ciągłości łańcuchów dostaw, bezpieczeństwa społecznego oraz zdolności państwa do reagowania w sytuacjach kryzysowych.

W aktualnie ustalanych założeniach do Planu Partnerstwa Krajowego i Regionalnego (PPKR), a następnie w projekcie PPKR, będę zabiegał o zabezpieczenie finansowania rozwoju obszarów wiejskich ze środków PPKR oraz krajowych w inwestycjach przekładających się na zwiększanie odporności państwa, w tym w wymiarze bezpieczeństwa żywnościowego, ochrony granic, stabilności osadniczej i reagowania kryzysowego oraz rozwoju infrastruktury i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy dla mieszkańców wsi.

Opracowanie i wdrożenie krajowej polityki rozwoju obszarów wiejskich jako przestrzeni zamieszkania, świadczenia usług publicznych, prowadzenia działalności gospodarczej oraz budowania odporności państwa.

Dotychczasowe prace dotyczące programowania perspektywy finansowej 2028–2034 nie uwzględniają w wystarczającym stopniu specyfiki oraz potrzeb rozwojowych obszarów wiejskich. Istnieje ryzyko utrwalenia modelu, w którym obszary wiejskie będą przede wszystkim zapleczem funkcjonalnym dla ośrodków miejskich, podczas gdy ich znaczenie dla bezpieczeństwa i odporności państwa ma charakter znacznie szerszy.

Obszary wiejskie powinny być traktowane jako jeden z istotnych potencjałów w zakresie

¹ Uchwała nr 193 Rady Ministrów z dnia 17 października 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” (M.P. poz. 1214)
<https://monitorpolski.gov.pl/MP/2023/1214>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0345>

zapewnienia odporności państwa, zarówno na poziomie bezpieczeństwa żywnościowego, ale także bezpieczeństwa energetycznego, utrzymania i ochrony zasobów naturalnych oraz utrzymania spójności społecznej oraz terytorialnej kraju. Istotną rolę w tym zakresie będzie odgrywał PPKR na lata 2028-2034, w którym powinny znaleźć się instrumenty przeznaczone dla obszarów wiejskich.

Jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych obszarów wiejskich są obecnie niekorzystne procesy demograficzne. Starzenie się społeczeństwa, odpływ ludzi młodych oraz zmniejszająca się liczba osób aktywnych zawodowo wpływają negatywnie na potencjał rozwojowy gmin wiejskich. Problemy demograficzne mają charakter przekrojowy i powinny stanowić jeden z głównych punktów odniesienia przy projektowaniu przyszłych polityk publicznych dotyczących rozwoju obszarów wiejskich.

Równolegle należy wziąć pod uwagę ograniczone możliwości finansowe samorządów oraz niewystarczający poziom środków przeznaczanych na rozwój obszarów wiejskich. W warunkach rosnących potrzeb i kosztów konieczne jest zapewnienie odpowiedniego poziomu finansowania działań służących zahamowaniu niekorzystnych trendów na obszarach wiejskich. Jednocześnie środki te powinny być planowane w sposób skoordynowany oraz komplementarny, tak aby wzajemnie wzmacniały efekty interwencji realizowanych w ramach różnych polityk publicznych.

Środki przeznaczane na rozwój obszarów wiejskich powinny być wyraźnie identyfikowalne, przeznaczane na dobrze zdefiniowane cele. Ze względu na ograniczone zasoby finansowe szczególnego znaczenia nabiera właściwe ukierunkowanie interwencji publicznych. Dlatego przyszłe instrumenty wsparcia powinny wynikać z rzetelnej diagnozy potrzeb oraz dialogu z interesariuszami obszarów wiejskich.

W tym kontekście warto wskazać na nowy element PPKR, który w założeniach ma zapewnić minimalny wymiar finansowy na obszary wiejskie, a którym jest tzw. mechanizm „rural target”, zgodnie z którym minimum 10% środków Planu powinno zostać skierowane na obszary wiejskie. Programując wsparcie w ramach PPKR ważne jest właściwe zaplanowanie i ukierunkowanie tego mechanizmu, aby nie stał się on tylko formalnym zabiegiem, ale rzeczywiście stanowił istotny mechanizm rozwojowy dla obszarów wiejskich ze środków PPKR.

Takie podejście zapewniłoby komplementarne wsparcie zarówno dla funkcji produkcyjnej rolnictwa, które będzie realizowane w rozdziale PPKR dotyczącym Wspólnej Polityki Rolnej, ale również dla społecznych, gospodarczych i środowiskowych funkcji obszarów wiejskich, zgodnie z podejściem promowanym m.in. w Długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich UE czy na poziomie krajowym w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi Rolnictwa i Rybactwa 2030.

 Prowadzenie aktywnej polityki demograficznej wobec wsi poprzez inwestycje w usługi publiczne, mieszkalnictwo, lokalną przedsiębiorczość, edukację transport i warunki życia młodych rodzin.

Aktywna polityka demograficzna stanowi jeden z istotnych elementów długofalowego rozwoju społecznego i gospodarczego obszarów wiejskich. W obszarze właściwości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) szczególne znaczenie mają działania służące zapewnieniu bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i zawodowego rodzin rolniczych. KRUS wspiera stabilność funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz ogranicza ryzyko wykluczenia społecznego mieszkańców wsi poprzez system świadczeń i działań

profilaktycznych.

Do najważniejszych form wsparcia należą:

- **zasiłek macierzyński** dla ubezpieczonych rolników i domowników po urodzeniu dziecka lub przyjęciu dziecka na wychowanie, wspierający rodzinę w pierwszym okresie opieki nad dzieckiem;
- **ubezpieczenie wypadkowe**, chorobowe i macierzyńskie, zapewniające ochronę w przypadku czasowej niezdolności do pracy spowodowanej chorobą lub wypadkiem związanym z prowadzeniem gospodarstwa rolnego;
- **renty rodzinne i świadczenia rentowe**, zabezpieczające sytuację członków rodziny w przypadku śmierci lub trwałej niezdolności do pracy osoby ubezpieczonej;
- **działania prewencyjne i edukacyjne** w zakresie bezpieczeństwa pracy w rolnictwie, ograniczające ryzyko wypadków oraz ich negatywnych skutków społecznych i ekonomicznych;
- **rehabilitacja lecznicza rolników oraz turnusy rehabilitacyjne dla dzieci rolników**, wspierające zdrowie i zdolność do aktywności zawodowej mieszkańców wsi;
- **obsługa wybranych świadczeń rodzinnych i rodzicielskich**, umożliwiająca rodzinom rolniczym korzystanie z instrumentów polityki prorodzinnej funkcjonujących w krajowym systemie wsparcia rodzin.

Do działań realizowanych w ramach kompleksowej polityki demograficznej na obszarach wiejskich należą przede wszystkim inwestycje w opiekę zdrowotną, żłobki, przedszkola, szkoły, transport publiczny oraz dostępne mieszkalnictwo. Istotne jest również wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i tworzenie miejsc pracy, które zwiększają atrakcyjność życia na wsi dla młodych rodzin.

Działania te oraz instrumenty wsparcia oferowane przez KRUS wzajemnie się uzupełniają. Inwestycje w usługi publiczne, warunki życia i rozwój gospodarczy wsi tworzą podstawy do zatrzymania młodych mieszkańców na obszarach wiejskich, natomiast system ubezpieczenia społecznego rolników zapewnia rodzinom poczucie bezpieczeństwa i stabilności.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
/podpisano elektronicznie/